

Doctoratul profesional: primii pași (II)

Pe 12 mai 2016 UTM a găzduit cea de-a doua întrunire, în cadrul căreia reprezentanți ai diferitelor universități din RM au continuat dialogul inițiat pe 11 aprilie privind organizarea și desfășurarea doctoratului profesional. Participanții au propus un set de cerințe față de elaborarea și susținerea tezelor de doctorat profesional, acestea urmând să fie înaintate Ministerului Educației și CNAA spre examinare și aprobare.

Ședința a fost deschisă de rectorul UTM, prof. univ., dr. hab. Viorel BOSTAN, care a subliniat relevanța și beneficiile doctoratului profesional, menționând că acesta răspunde direct nevoilor societății contemporane și cerințelor pieței muncii, axându-se pe cunoașterea și pregătirea profesională complexă; prezintă interes pentru pregătirea specialiștilor cu titluri științifice, implicit pentru dezvoltarea cercetărilor în domeniul designului pe ramuri, precum și pentru companii în vederea sporirii calității producției acestora. În opinia sa, doctoratul profesional va fi atractiv, în special, pentru persoanele care își doresc recunoașterea realizărilor profesionale în domeniu.

Totodată, rectorul Viorel BOSTAN a menționat că, în premieră pentru RM, doctoratul profesional a fost introdus în redacția nouă a Codului Educației. Specialiștii în domeniu urmează să elaboreze conținuturile, criteriile și cerințele specifice pe domenii în corespundere cu standardele moderne, condițiile de susținere a doctoratului profesional și indicatorii măsurabili de performanță. Inițiativa Universității Tehnice a Moldovei privind elaborarea cerințelor față de tezele de doctorat profesional este argumentată prin faptul că UTM posedă specialități în care ar putea fi organizat acest tip de doctorat.

În baza actelor oficiale și a informațiilor prezentate de participanții la ședință, dr. Galina MARUSIC, șef Departament Școli Doctorale al UTM, a prezentat cerințele care ar urma să fie instituite față de tezele de doctorat profesional: publicarea a cel puțin

2 lucrări la tema tezei în reviste științifice cu recenzii, naționale sau internaționale; volumul total al publicațiilor să fie de cel puțin 1 c.a.; teza să fie compusă dintr-un comentariu teoretic de cel puțin 70 – cel mult 100 de pagini și un portofoliu care să conțină un pachet de produse ale învățării, cercetării și creației. Cea de-a treia parte a tezei – practică, fiind specificate condițiile pentru fiecare specialitate în parte. De exemplu, pentru specialitățile „Teoria și istoria artelor plastice” și „Arte plastice și decorative” partea practică trebuie să includă o expoziție cu lucrări proprii de arte plastice și decorative (organizată în mod expres sau pe suport digital); pentru specialitatea „Teoria și istoria arhitecturii” – un proiect de arhitectură axat pe o cercetare practică; pentru „Design industrial”, „Designul și grafica ambalajului, poligrafie”, „Design interior” – elaborări originale de design (protejate de certificate industriale); pentru „Design vestimentar și al produselor textile” – o colecție de modele (din 8-10 produse), care reflectă cercetările experimentale ale doctoranzilor sau elaborate la solicitare, pentru producere industrială; pentru „Muzicologie” – creații proprii (partituri, manuscrite, înregistrări audio/video); pentru „Artă teatrală, coregrafică”, „Artă cinematografică, televiziune și alte arte audiovizuale” – exemplificări din concerte, recitaluri, roluri. De asemenea, a fost prezentată o listă de reviste științifice de profil, recenzate, naționale (tip B, C) și internaționale (indexate în BDI), în care doctoranzii ar putea să publice articole la tema tezei.

La ora actuală doctoratul profesional se desfășoară în diferite țări – Anglia, Austria, Franța, Danemarca, Norvegia, Irlanda, Olanda, SUA, Canada, Japonia, Coreea de Sud, Noua Zeelandă, România etc., cuprinzând diverse domenii: inginerie, medicină, psihologie, educație, administrație și afaceri, științe biologice, științe sociale, limbi străine, drept, arte, arhitectură, design, muzicologie, educație fizică și sport. Participanții la ședință au menționat

unele aspecte privind autonomia și coexistența doctoratului profesional și a celui științific existente în diferite țări. De exemplu, în SUA sunt recunoscute atât doctoratele profesionale, cât și cele științifice în anumite domenii profesionale (de exemplu, în educație).

Doctoratul profesional este mai reprezentativ pentru domeniile aplicative ale științelor. În același timp, se poate recunoaște legitimitatea funcționării celor două tipuri de doctorat, în același domeniu, atâta timp cât domeniul în cauză pretinde atât cercetări fundamentale teoretice, cât și aplicative. De asemenea, au fost scoase în evidență unele aspecte din experiența universităților din diferite țări: Universitatea de Arte din Târgu-Mureș; Universitatea de Arte GEORGE ENESCU, Iași; Royal Melbourne Institute of Technology, Australia; Girne American University; University of Minho – School of Architecture, Portugalia etc.

Participanții la ședință s-au referit la natura și profilul doctoratului profesional, menționând că acesta este diferit de doctoratul științific, având finalități și căi de formare distincte; se corelează cu ramurile aplicative ale științei, tehnologiei și culturii; este orientat spre integrarea cunoașterii științifice și celei profesionale; dezvoltă competențe cognitive, metodologice și practice transferabile la o varietate de situa-

ții profesionale și de cercetare aplicativă.

În țările din Occident și Europa nu toate doctoratele profesionale pretind un master, spre deosebire de doctoratul științific, pentru care aceasta este o condiție de admitere obligatorie. În schimb, toate programele de doctorat profesional cer ca solicitantul să aibă un stagiu profesional în domeniu de la 3 până la 10 ani, iar curricula doctorală cuprinde discipline de sinteză pe domenii, cu funcții aplicative bine definite. Toate doctoratele profesionale revendică prezența unei componente de cercetare, a unei cercetări originale. În schimb, natura și funcțiile acestea sunt diferite de doctoratul științific, cultivă alte tipuri de cercetări, cercetare-acțiune, cercetare-dezvoltare, cercetare-inovație.

În ceea ce privește sistemul de evaluare și certificare, s-a menționat că metodele de evaluare utilizate în sistemul doctoratului profesional sunt mai variate decât în cel științific, iar etapa de finalizare și certificare a studiilor doctorale profesionale include 3 variante: teza (cercetare teoretică și practică); portofoliul (pachet de produse ale învățării, cercetării și creației) sau portofoliul plus teza.

Conform cadrului european al calificărilor (EQF), atât doctoratul științific, cât și cel profesional prezintă nivelul 8; diferența ținând

nu de gradul, ci de natura lor. Altfel spus, au concluzionat participanții la ședință, doctoratul profesional se centrează pe incorporarea cercetărilor într-o manieră reflexivă în activitățile practice, satisfăcând aceleași standarde esențiale ca și doctoratul tradițional (științific) pentru a asigura același nivel de calitate superioară.

La cea de-a doua întrunire în problema organizării și desfășurării doctoratului profesional (prima a avut loc pe 11 aprilie 2016, în aceeași componență) au participat reprezentanți ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – dr. Ludmila ARMAȘU, președinte al Consiliului științific, dr. Ludmila VOZIAN, șef catedră, dr. Rodica URSACHI, dr. Cezara GHEORGHÎĂ, Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice – Svetlana PLAȚÂNDA, decan al Facultății de Arte Plastice; CNAA – dr. hab. Gheorghe CUCIUREANU, șef Direcție Politici și monitorizare doctorat; ai AȘM – dr. hab. Tudor STĂVILĂ, director al Centrului Studiul Artelor, Institutul Patrimoniului Cultural. Din partea gazdelor au participat și au luat cuvântul dr. Galina MARUSIC, șef Departament Școli Doctorale; dr. Aurelia CARPOV, șef Departament Arhitectură; Valeriu POBORSCHI, șef Departament Design industrial și de produs; dr. Alexandru COCIN; dr. Natalia PODLESNAIA.